

[Time:2.30 Hrs]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All question are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

- Q.1
- A. Choose the correct alternative (Any-8)** 08
1. Globalisation has posed major challenges for:
(big producers, small producers, rural poor)
 2. _____ is an example of a trade barrier.
(Foreign investment, Delay or damage of goods, Tax on imports)
 3. _____ articles are there in the Universal Declaration of Human Rights. (10, 20, 30)
 4. Magna carta is from _____ country. (England, France, India)
 5. _____ acts as "nature's scavengers". (insects, microorganisms, man)
 6. Where was the term 'sustainable development' coined?
(UN conference at Stockholm, Press conference in Delhi, Washington)
 7. is a type of conflict that focuses on issues about the quality of the relationship and managing interpersonal tension and hostility.
(Ego conflict / expressive conflict / pseudo conflict)
 8. The situations that cause stress are known as....
(Stressors, Carrier, pressurizer)
 9. Which of the conflict management style would be most often employed where two parties from similar cultures are in conflict?
(Collaboration / Competing / Compromising)
 10. Conflict in between India and China is..... Conflict. (External, Personal, Mental)
- B. State whether the following statements are True or False (Any-7)** 07
1. World Trade Organization (WTO) brought under its ambit all aspects of international trade.
 2. Service sectors has been played major part in Indian Economy because of Information Technology
 3. The fundamental rights are absolute.
 4. Article 45 of the UDHR gives the right to a fair trial?
 5. Methyl isocyanate gas released during Bhopal tragedy.
 6. Cow is a herbivore.
 7. School is a primary agent of socialization.
 8. Eustress is the term used to describe positive stress.
 9. Full form of GAS is General Adaptation Syndrome.
 10. The first step in the conflict management process is to identify the source of the conflict.

- Q.2 A. What is globalization? Explain positive and negative impacts of globalization on Indian economy. 15
OR
B. What is corporate farming? What are its advantages and disadvantages?
- Q.3 A. Enlist Fundamental rights. Explain any three fundamental rights of Indian citizen. 15
OR
B. Comment on the Universal Declaration of Human Rights.
- Q.4 A. What is environmental degradation? Explain its causes and impacts. 15
OR
B. What is the role of agents of socialization in personality development of individual?
- Q.5 A. What are the several approaches to minimize conflict in the society? 15
OR
B. Write short notes on (Any-3)
1. Agrarian Crisis
2. Human Rights
3. Pollution
4. Strategies to reduce stress
5. Maslow's theory of self-actualization

[वेळ: २:३० तास]

[गुण:७५]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १ सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२ उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

- प्र.१ अ. योग्य पर्याय निवडा (कोणतेही-८) ८
१. जागतिकीकरणामुळे _____ ह्या घटकासमोर मोठी आव्हाने उभी केली आहेत.
(मोठे उत्पादक , लहान उत्पादक , परदेशी उत्पादक)
 २. व्यापारातील अडथळ्याचे उदाहरण _____ हे आहे.
(परकीय गुंतवणूक , विलंब किंवा वस्तूचे नुकसान , आयातीवरील कर)
 ३. मानवी हक्कांच्या वैश्विक जाहीरनाम्यात _____ इतकी कलमं आहेत .
(१०, २०, ३०)
 ४. मॅग्रा कार्टा _____ ह्या देशा मधील आहे. (इंग्लंड , फ्रान्स, भारत)
 ५. _____ हे "निसर्गाचे सफाई कामगार" म्हणून कार्य करतात.
(कीटक, सूक्ष्मजीव, माणूस)
 ६. 'शाश्वत विकास' हा शब्द कोठे निर्माण झाला?
(स्टॉकहोम येथे संयुक्त राष्ट्र परिषद, दिल्ली, वॉशिंग्टन येथे पत्रकार परिषद)
 ७. कोणत्या संघर्षात एकमेकांशी असलेल्या संबंधांना आणि आंतरवैयक्तिक संबंधांना महत्व दिले जाते. (अहंकार संघर्ष / अभिव्यक्ती संघर्ष / छद्म संघर्ष)
 ८. ज्या परिस्थितीमुळे तणाव निर्माण होतो त्यांना _____ असे म्हणतात.

(स्ट्रेसर्स, वाहक, दबाव आणणारे)

९. जेथे समान संस्कृतीतील दोन पक्षांमध्ये संघर्ष आहे तेथे कोणत्या संघर्ष व्यवस्थापन शैलीचा वापर केला जाईल? (सहयोग, स्पर्धा, समेट)
१०. भारत आणि चीन दरम्यान असलेला संघर्ष कुठल्या प्रकारचा संघर्ष आहे? (बाह्य, वैयक्तिक, मानसिक)

ब. खालील विधाने सत्य किंवा असत्य आहेत हे सांगा (कोणतेही-७)

१. जागतिक व्यापार संघटनेने (WTO) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या सर्व पैलूंना आपल्या कक्षेत आणले. ७
२. भारतीय अर्थव्यवस्थेमध्ये माहिती व तंत्रज्ञान ह्या सेवा क्षेत्रांचा महत्त्वाचा वाटा आहे.
३. मूलभूत अधिकार निरपेक्ष आहेत.
४. अनुच्छेद ४५ मध्ये न्याय्य चाचणीचा अधिकार दिला आहे
५. भोपाळ दुर्घटनेत मिथाइल आयसोसायनेट वायू सोडण्यात आला.
६. गाय ही शाकाहारी आहे.
७. शाळा हा समाजीकरणाचे प्राथमिक घटक आहे.
८. Eustress हा शब्द सकारात्मक तणावाचे वर्णन करण्यासाठी वापरला जातो.
९. GAS चे पूर्ण रूप जनरल अडाप्टेशन सिंड्रोम आहे.
१०. संघर्ष व्यवस्थापन प्रक्रियेतील पहिला टप्पा म्हणजे संघर्षाचा स्त्रोत आहे.

प्र.२

अ. जागतिकीकरण म्हणजे काय? भारतीय अर्थव्यवस्थेवर जागतिकीकरणाचे सकारात्मक आणि नकारात्मक परिणाम स्पष्ट करा. १५

किंवा

ब. कंपनी (कॉर्पोरेट) शेती म्हणजे काय? त्याचे फायदे आणि तोटे काय आहेत?

प्र.३

अ. मूलभूत अधिकारांची यादी तयार करून भारतीय नागरिकांचे कोणतेही तीन मूलभूत अधिकार स्पष्ट करा. १५

किंवा

ब. मानवी हक्कांच्या जागतिक जाहिरनाम्यावर सविस्तर टिप्पणी करा.

प्र.४

अ. पर्यावरणाचा न्हास म्हणजे काय? त्याची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा. १५

किंवा

ब. व्यक्तीच्या व्यक्तिमत्व विकासामध्ये समाजीकरणाच्या घटकांची भूमिका काय असते?

प्र.५

अ. समाजातील संघर्ष कमी करण्यासाठी कोणत्या पद्धती (उपाय) आहेत त्याविषयी लिहा. १५

किंवा

ब. टिपा लिहा (कोणत्याही-३)

१. कृषी संकट

२. मानवी हक्क

३. प्रदूषण

४. तणाव कमी करण्यासाठी रणनीती

५. मास्लोचा आत्मपूर्तीचा सिद्धांत

